

OBEC OVČIE

**PLÁN
HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE**

November 2005

Obsah

Úvod.....	4
1 Vymedzenie územia.....	8
2 Fyzickogeografická charakteristika.....	10
2.1 Geologická stavba.....	10
2.2 Vodstvo.....	11
2.2.1 Povrchové vody.....	11
2.2.2 Podzemné vody.....	11
3 Historický prehľad.....	12
4 Socioekonomická charakteristika.....	13
4.1 Obyvateľstvo.....	13
4.1.1 Vývoj počtu obyvateľov.....	13
4.1.2 Pohyb obyvateľstva.....	14
4.1.3 Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia.....	16
4.1.4 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a vzdelania.....	16
4.1.5 Konfesionálna štruktúra obyvateľstva.....	18
4.1.6 Ekonomická štruktúra obyvateľstva.....	18
4.2 Bývanie.....	18
4.3 Socioekonomické aktivity obyvateľstva.....	19
4.3.1 Vývoj a štruktúra podnikateľských subjektov.....	19
4.3.2 Priemysel.....	19
4.3.3 Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo.....	20
4.3.4 Administratíva a štátna správa.....	20
4.3.5 Služby.....	20
4.3.6 Doprava a spoje.....	20
4.3.7 Ostatné socioekonomické aktivity.....	20
4.4 Infraštruktúra.....	21
4.4.1 Cestná sieť.....	21
4.4.2 Energetická sieť.....	21
4.4.2.1 Elektrická energia.....	21
4.4.2.2 Plyn.....	21
4.4.3 Vodovodná sieť.....	21
4.4.4 Kanalizačná sieť a vývoz odpadu.....	21
4.4.5 Telekomunikačná a informačná sieť.....	21
5 Strategická vízia.....	23
5.1 Zachovanie kultúrne-historického dedičstva.....	23
5.2 Výstavba.....	23
5.3 Podpora a rozvoj podnikania.....	27
5.3.1 Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality podnikateľských subjektov v oblasti výroby.....	27
5.3.2 Posilňovanie sociálneho kapitálu.....	27
5.4 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj.....	28
5.4.1 Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF.....	28
5.4.2 Podpora dynamického rozvoja prvovýroby.....	29
5.4.3 Ochrana PPF.....	29
5.4.4 Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore.....	29
5.4.5 Budovanie systému verejnoprávnych partnerstiev v oblasti agroturistiky na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.....	30
5.4.6 Podpora rozvoja poľovníckej turistiky ako súčasť rozvoja vidieka.....	30

5.5.7	Stabilizácia a zlepšenie obhospodarovania poľovných revírov.....	31
5.5	Vzdelávanie a školstvo.....	31
5.5.1	Rozvoj vzdelávania.....	32
5.5.2	Zvýšenie vzdelanostnej úrovne.....	32
5.6	Sociálna oblasť a zdravotníctvo.....	33
5.6.1	Zvýšenie kvality sociálnych služieb.....	33
5.6.2	Dosiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie.....	33
5.7	Kultúra, šport, voľný čas, vonkajšie vzťahy.....	34
5.8	Rozvoj infraštruktúry.....	35
5.8.1	Rozvoj cestnej infraštruktúry.....	35
5.8.2	Rozvoj energetickej infraštruktúry a úspora elektrickej energie a plynu.....	36
5.8.3	Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry.....	36
5.8.4	Rozvoj telekomunikačnej a informačnej infraštruktúry.....	37
5.9	Životné prostredie.....	37
5.9.1	Ochrana a racionálne využívanie vôd.....	38
5.9.2	Minimalizácia vzniku odpadov.....	38
5.9.3	Ochrana a racionálne využívanie pôd.....	39
5.9.4	Ochrana ovzdušia.....	39
5.9.5	Enviromentálna osвета, výchova a vzdelávanie.....	39
	Záver.....	41

Úvod

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR) je základný programový a vykonávací dokument, vypracovaný za účelom riešenia aktuálnych hospodárskych a sociálno-ekonomických problémov s podporou efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu (socio-ekonomického, prírodného i demografického). Bol vypracovaný na základe zákona o podpore regionálneho rozvoja č. 503/2001 Z. z., ktorý ustanovuje podmienky podpory regionálneho rozvoja a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov pri tomto procese. Na základe PHSR je uskutočňovaná podpora regionálneho rozvoja týchto orgánov.

Na základe § 10 zákona č. 503/2001 Z. z. je strednodobým strategickým dokumentom s výhľadovým plnením do roku 2012, pričom po roku 2007 bude potrebná jeho čiastočná aktualizácia na základe Národného rozvojového programu SR pre roky 2007-2012.

Na základe uznesenia Vlády SR č. 133/2002 z 13. februára 2002 prebieha spôsob programovania pre Cieľ 1 podľa Rámca podpory Spoločenstva (CSF) vrátane štruktúry riadiacich a platobných orgánov. Cieľ 1 sa vzťahuje na regióny, ktoré zodpovedajú úrovni NUTS II a ktorých HDP na obyvateľa meraný paritou kúpnej sily za posledné tri roky je menší ako 75 % priemeru Európskych Spoločenstiev. Na čerpanie finančnej pomoci v rámci Cieľa 1 sú teda oprávnené tri regióny NUTS II: Západné Slovensko (Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj), Stredné Slovensko (Žilinský a Banskobystrický kraj), Východné Slovensko (Prešovský a Košický kraj).

Obec Ovčie je súčasťou Prešovského kraja, ktorý je prioritným regiónom na čerpanie finančnej pomoci zo štrukturálnych fondov na základe trvalo nepriaznivých ekonomických výsledkov. Sú to predovšetkým:

- nízka úroveň hrubého domáceho produktu, ktorý v prepočte na jedného obyvateľa zaostáva za priemerom v SR
- vysoká miera nezamestnanosti
- výrazné disproporcie v regióne
- výrazné zaostávanie technickej infraštruktúry

Poslaním Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú rozvojovú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce pri využití endogénnych finančných zdrojov a podporných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ.

Má logickú štruktúru, na základe vykonanej analýzy formuluje ciele a stratégiu ďalšieho rozvoja obce.

PHSR pozostáva z nasledujúcich častí:

- komplexnej analýzy obce a identifikácie možností rozvoja formou súhrnnej analýzy
- stratégie rozvoja jej priorít v jednotlivých oblastiach a opatrení potrebných na ich naplnenie

SWOT

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá, analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio-ekonomickými danosťami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci všeobecných a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytuje celkový pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti a priority.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja obce. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého, v niektorých oblastiach až kritického stavu tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehľbovaniu jestvujúcich problémov s termínom realizácie v rokoch 2005 až 2007. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu vnútorných potenciálov v obci a na podporu ich dlhodobého rozvoja do roku 2012.

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú vnútorné (štátne a súkromné) a zdroje EÚ (štrukturálne fondy).

Z analýzy sociálno-ekonomickej situácie obce vyplynuli následovné rozhodujúce silné stránky:

- dobré prírodné podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky
- nízke životné náklady
- zachovalé životné prostredie

kvalitný lesný pôdny fond v prevažnej časti obce pre pestovanie klasických plodín a drevín, rozvoj lesníctva a poľovníctva
kvalifikovaná pracovná sila vyhovujúca súčasnej úrovni hospodárstva v obci
voľné plochy pre rozvoj priemyslu a zriaďovanie nových výrobných areálov
kladný prístup predstaviteľov štátnej správy a samosprávy k rozvojovým aktivitám v obci

Určujúcimi slabými stránkami obce sú:

vysoká miera obecných disparít medzi vyspelejšími a problémovými obcami s nízkym stupňom ekonomického rozvojového potenciálu
nedostatočná mikroekonomická adaptácia obce na podmienky trhového hospodárstva
nedostatok voľných finančných zdrojov pre rozvoj výroby a jej modernizáciu
odchod kvalifikovaných zdrojov pracovných síl do vyspelejších regiónov, najmä do zahraničia ako dôsledok chýbajúcej pracovnej príležitosti a nízkej ceny práce
stagnujúca miera nezamestnanosti s podielom dlhodobo evidovaných nezamestnaných
nedoriešená otázka vlastníckych vzťahov k pôde

V dôsledku závažných slabých stránok a nedostatočného akceleračného vplyvu silných stránok na sociálno-ekonomický rozvoj, obec nie je schopná vlastnými silami riešiť výrazné problémy a pre realizáciu hlavného cieľa i rozvojovej stratégie je potrebná pomoc štátu i EÚ.

Vychádzajúc zo záverov analýzy sociálno-ekonomickej situácie dlhodobým cieľom rozvoja obce je harmonický vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj územia, využitím hospodárskeho, demografického a prírodného potenciálu obce. Hlavným cieľom je zastaviť pokles hospodárskej a sociálnej úrovne obce do roku 2007 a postupne zabezpečiť jej rast s cieľom dosiahnuť úroveň ostatných vyspelejších obcí Slovenska.

Plnením hlavného cieľa sa dosiahne rozvoj ekonomického potenciálu a ľudských zdrojov, ktoré sú podmienkou pre zastavenie a postupné znižovanie vysokej miery nezamestnanosti v obci a odstránenie existujúcich disparít.

Realizáciou opatrení, ktoré sú rozpracované v strategickej časti materiálu, konkrétnych projektov, ako aj súvisiacich kľúčových aktivít sa zabezpečí najmä :

A: v oblasti ekonomického rastu

zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce
rozvoj malého a stredného podnikania

zvýšenie konkurencieschopnosti
zvyšovanie produktívneho potenciálu

B: v oblasti zamestnanosti

- zvýšenie zamestnanosti medziročne o 2 % vytváraním efektívnych pracovných miest v súlade s požiadavkami trhu práce, čím sa dosiahne zníženie nezamestnanosti v obci

C: v oblasti zlepšenia vybavenosti obce a životného prostredia

- dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry na úroveň porovnateľnú s priemerom v SR, výstavba dopravnej infraštruktúry
- rozvoj sociálnej infraštruktúry a tretieho sektora v súlade s trendmi EÚ
- rozvoj podnikateľského prostredia a súvisiacej infraštruktúry
- rozvoj cestovného ruchu

D: v oblasti rastu životnej úrovne

- zlepšenie životnej situácie občanov v dôchodkovom veku v obci
- zlepšenie kvality života obyvateľov obce
- rozvoj ľudských zdrojov

PHSR bol spracovaný na základe poznatkov regionálnych odborníkov a miestnych autorít, ktorí poznajú problémy, potreby a rozvojové potenciály obce. Spôsob spracovania umožnil všetkým zainteresovaným partnerom vysokú mieru spoluúčasti na programovej stratégii sociálno-ekonomického rozvoja obce.

Tento plán bude prínosom pre rozvoj odborných kapacít v záujme efektívneho absorbovania domácich prostriedkov ako aj prostriedkov poskytnutých v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Na PHSR budú nadväzovať konkrétne projekty, ktorých realizáciou sa dosiahne naplnenie vytýčených cieľov. Výber projektov podľa štatútu bude zabezpečovať regionálny riadiaci a monitorovací výbor v súlade s kritériami a strategickými cieľmi regiónu Východ.

1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Územie obce Ovčie leží v juhozápadnej časti Šariša, v juhozápadnej časti pohoria Šarišská vrchovina. Podľa administratívneho členenia patrí do Prešovského kraja a okresu Prešov.

Rozloha katastra skúmaného územia je 315,66 ha, na základe čoho môžeme obec zaradiť medzi malé okresu Prešov.

Počet obyvateľov žijúcich na skúmanom území dosiahol v roku 2001 stav 671 obyvateľov, čím sa obec zaradila na 1345. miesto v rámci Slovenskej Republiky a na 41. miesto v okrese Prešov. Hustota obyvateľstva v roku 2003 dosiahla 213 obyvateľov / km².

Katastrálne územie má pravidelný tvar, mierne pretiahnutý v smere juhozápad – severovýchod, pričom vzdušná vzdialenosť medzi dvomi najvzdialenejšími bodmi katastra je 2,93 km, čo pri danej ploche katastra svedčí o jeho primeranej excentricite. Najväčšiu nadmorskú výšku územia má kóta v strednej časti katastra – 670 m. n. m., najmenšiu nadmorskú výšku má miesto, kde Krivý potok opúšťa územie katastra - 460 m. n. m. Výškový rozdiel najvyššieho a najnižšieho bodu územia je 210 m. Nadmorská výška stredu obce je 488 m. n. m. Obec Ovčie je hraničnou obcou prešovského okresu aj kraja. Na východe hraničí s obcou Hrabkov, na severe s obcou Chminianske Jakubovany a na západe s obcou Vít'az. Všetky vyššie spomenuté obce patria do okresu Prešov Prešovského kraja. Na juhu hraničí obec Ovčie s obcou Kluknava, ktorá administratívne patrí do okresu Gelnica Košického kraja. Poloha územia obce voči okolitým obciam je znázornená na mape 1.

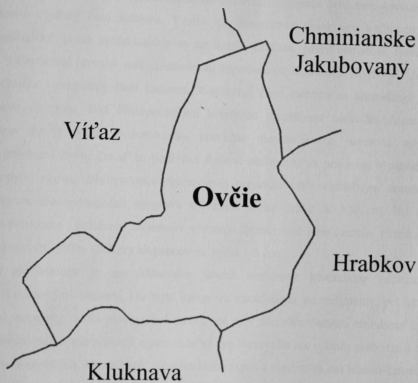
Hydrogeograficky prináleží predmetné územie do povodia rieky Hornád. Odvodňuje ho Krivý potok, ktorý sa vlieva do ľavostranného prítoku Hornádu – Dolinského potoka. Územie patrí do úmoria Čierneho mora.

Na základe klimatického členenia patrí celé územie do teplej oblasti A s okrskom A₆, ktorý je mierne vlhký, so studenou zimou.

Na základe fyto geografického členenia patrí predmetné územie do oblasti Západokarpatskej kveteny (*Carpaticum occidentale*).

Železničná trať obcou nevedie. Najbližšie železničné stanice sú v Kluknave – 12,8 km a v Prešove – 23 km. Najbližšie letisko je v Košiciach – 56,2 km.

Okresné a zároveň krajské mesto Prešov je od stredu katastra vzdialené 23,5 km a mesto Gelnica 25,4 km.

2 FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

2.1 Geologická stavba

Z geologického hľadiska nie je skúmané územie pestré. Takmer celé je budované centrálnokarpatským paleogénom, ktorý je zložený na skúmanom území takmer výlučne z pieskovcov a ílovcov.

Na geologickej stavbe regiónu sa v podstatnej miere podieľajú paleogénne flyšové súbory Borovského, Hutianskeho, Zubereckého a Bielopotockého súvrstvia Podtatranskej skupiny Magurskej jednotky.

Oligocén na území skúmaného regiónu zastupuje Borovské súvrstvie. Jeho tomášovské vrstvy zaberajú územia v južnej časti katastra. Tvorí ich jemnozrnné pieskovce a siltovce. Je to najstaršia geologická forma nachádzajúca sa na území katastra. Malý ostrovček ílovcov a ílosiltovcov v absolútnej prevahe nad pieskovecami reprezentuje Hutianske súvrstvie. Uvedená forma sa nachádza v centrálnej časti katastra. V severnej časti katastra sa nachádzajú formy Bielopotockého súvrstvia. Pod Bielopotockým súvrstvom rozumieme niekoľko desiatok až stoviek metrov hrubý súbor monotónneho, prevažne pieskovcového súvrstvia miestami prerušeného polohami flyšu. Zatiaľ čo podložné flyšové sedimenty sa prejavujú v pahorkatine celkovo miernymi tvarmi, Bielopotocké súvrstvie sa prejavuje vždy viditeľným zostrmením reliéfu. Pieskovce Bielopotockého súvrstvia vytvárajú lavice hrubé 50-300 cm. Na území katastra obce pieskovce s polohami zlepcov vyplňajú takmer celé jeho územie. Hrúbka tejto litofácie dosahuje 300-400m. Obliaky zlepcov sú veľké 1-5 cm.

Pleistocén až holocén je na skúmanom území zastúpený litofaciálne nečlenenými svahovinami a svahovými hlinami. Do tejto kategórie zaradíme tie sedimenty, pri ktorých nebolo možné technicky (malé plochy rozšírenia), ale aj v dôsledku častého striedania frakcií jednotlivých svahovín a súťín stanoviť reprezentačný typ. Spravidla ide o zmes svahovín a súťín, od balvanovito-blokovitých, kamenitých, piesčito-kamenitých a piesčitých cez hlinito-kamenité a hlinito-piesčité až po výlučne hlinité. Obe geologické formy pokrývajú v rámci katastra iba malé plochy.

Holocén na území regiónu predstavujú fluvialne nívne sedimenty. Tieto postglaciálne náplavy tvoria aluviálny jemnozrnný sedimentačný pokryv štrkového súvrstvia dnovej akumulácie pri tokoch Križovanky a v bezprostrednej blízkosti jej prítokov v mieste, kde sa tieto vlievajú do toku hlavného. Sedimenty sú tvorené väčšinou ílovitými alebo piesčitými hlinami a pieskami, v spodnej časti s obsahom obliakov alebo úlomkov hornín.

Skúmaným územím prechádza výrazná zlomová línia, ktorá je súčasťou významného zlomového systému v Šarišskej vrchovine. Tento zlomový systém vsv.-zjz. smeru je zhodný s priebehom štruktúr Čiernej Hory, alebo má vo vzťahu k nemu šikmý priebeh.

2.2 Vodstvo

2.2.1 Povrchové vody

Skúmané územie patrí do úmoria Čierneho mora a do povodia rieky Hornád. Odvodňuje ho Krivý potok spolu so svojim pravostranným potokom Hložie. Krivý potok sa vlieva do Dolinského potoka, ktorý je ľavostranným prítokom Hornádu. Charakteristickým rysom všetkých tokov v povodí Hornádu je nevyrovnanosť spádovej krivky, čo spolu s inými faktormi podmieňuje výraznú eróznú činnosť.

2.2.2 Podzemné vody

Základnou črtou hydrogeologických vlastností flyšových hornín paleogénu je dominantný význam puklinovej priepustnosti pri veľmi obmedzenom a celkom zanedbateľnom význame medziznovej priepustnosti. Obeh podzemnej vody sa tu sústreďuje predovšetkým do pripovrchovej zóny a z menšej časti do subvertikálnych puklinových zón. Hlavným, viac-menej súvislým hydrogeologickým kolektorom, je tu pripovrchová zóna zvýšenej priepustnosti, zasahujúca od povrchu terénu do hĺbky niekoľko metrov až niekoľko málo desiatok metrov (v skúmanom území najčastejšie do hĺbky okolo 20 – 40 m). Vyznačuje sa podstatne vyššou priepustnosťou oproti hlbším častiam horninového masívu v súvislosti s rozvoľnením hornín (druhotným rozpukávaním, rozpojením puklín a zvetraním) pod vplyvom povrchových faktorov. Popri pásme povrchového rozpojenia možno k nej priradiť aj zvetralinový pokryv.

3 HISTORICKÝ PREHĽAD

V listine z roku 1318 je údaj o ceste z Vít'aza do Ovčieho. V roku 1320 si štyria synovia zemana Beňadika rozdelili zdedené majetky, pričom Ovčie pripadlo Dominikovi. V spojitosti s deľbou vznikla ďalšia správa o tejto dedine. Z obsahu oboch vyplýva, že Ovčie jestvovalo už pred rokom 1318.

V listine z roku 1320 sa vyskytuje pod latinským názvom Wytez Noua v zmysle Nový Vít'az, z čoho je zrejmé, že Ovčie bolo mladou dedinou, mladšou ako Vít'az a vzniklo na majetku Vít'aza. V písomnostiach z 15.—16. storočia vyskytuje sa pravidelne pod maďarským názvom Kysvitez v zmysle Malý Vít'az, ktorý tiež vystihuje jeho mladší vzťah k Vít'azu. Až v 16. storočí sa do písomnosti náhodne dostal slovenský názov Ovčie, ktorý je obsahovo úplne iný ako latinský, resp. maďarský názov a pôvodne ako chotárny názov sa vzťahoval k miestu, na ktorom vzniklo sídlisko. Oné miesto tak pomenovali obyvatelia Vít'aza a zemanovia vytvorili maďarský názov. Chotárny, resp. miestny názov Ovčie svedčí, že obyvatelia Vít'aza tam pásli ovce pred 14. storočím.

Z obsahu názvu je nepochybné, že sídlisko Ovčie vzniklo koncom 13., prípadne začiatkom 14. storočia. Vybudovali ho na majetku Vít'aza nepochybné tamojší poddaní.

Ovčie v 14.—16. storočí postupne, resp. súčasne patrilo zemanom zo Širokého, Bertotoviec a Fričoviec.

V roku 1427 sedliacke domácnosti okrem richtárovej zdanili daňou kráľovi od 12 port.

Neskôr väčšina sedliakov pozemky stratila, takže sedliaci upadli medzi želiarov. V rokoch 1543, 1567 a 1588 sedliakov zdanili od 4, 2, resp. 2 port, pričom v roku 1567 tu hospodáril len deväť domácností na štvrtinových usadlostiach. V uvedených rokoch boli 3, 6 a 4 želiarske domácnosti. Sídlisko v roku 1600 pozostávalo z pätnástich obývaných poddanských domov.

Koncom 16. storočia bolo Ovčie stredne veľkou dedinou s výlučne poddanským obyvateľstvom.

4 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.1 Obyvateľstvo

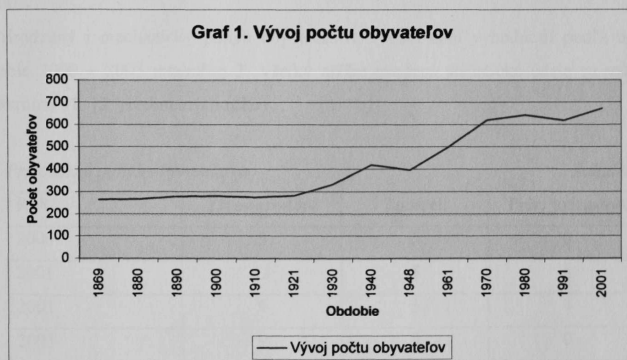
4.1.1 Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľov dokumentuje tabuľka 1 a graf 1.

Vývoj počtu obyvateľov

Tabuľka 1.

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
1869	265	1940	419
1880	267	1948	396
1890	278	1961	499
1900	281	1970	620
1910	276	1980	643
1921	283	1991	619
1930	333	2001	671

Vývoj počtu obyvateľov bol v histórii ovplyvňovaný predovšetkým meniacimi sa spoločenskými a hospodárskymi pomermi. Pri prvom oficiálnom sčítaní obyvateľstva na skúmanom území v roku 1869 žilo v obci 265 obyvateľov. V nasledujúcich desaťročiach sa počet obyvateľov obce výraznejšie nezmenil. Tento trend trval až do roku 1910, kedy mala obec 276 obyvateľov. Stav obyvateľstva prekvapivo nebol ovplyvnený viacerými faktormi, ktoré sužovali vtedajšiu dobu, ako napríklad vysťahovalectvo za prácou, epidémie, vysoká úmrtnosť a iné. Ani Prvá svetová vojna výrazne nepoznamenala stav obyvateľstva v obci, čoho dôkazom je rast počtu obyvateľov aj vo vojnovom období, keď v roku 1921 počet obyvateľov dosiahol 283. V roku 1930 počet obyvateľov vzrástol na 333. Do roku 1948 sa počet obyvateľstva i napriek Druhej svetovej vojne opäť zvýšil (396). V ďalších desaťročiach

vývoj počtu obyvateľov pokračoval v nastúpenom trende zvyšovania (1961 - 499 obyvateľov a v roku 1970 mala obec 620 obyvateľov.) V decéniu 1970 - 1980 vzrástol počet obyvateľstva iba mierne (v roku 1980 – 643 obyvateľov) a v období rokov 1980 – 1991 počet obyvateľov poklesol na 619. Posledné sčítanie ľudu v roku 2001 však tento trend nepotvrdilo a počet obyvateľov vzrástol na 671 obyvateľov.

4.1.2 Pohyb obyvateľstva

Počet obyvateľov je nestály ukazovateľ, závislý od prirodzeného i mechanického pohybu obyvateľstva. V týchto pohyboch sa odráža viacero faktorov, ako veková štruktúra obyvateľstva, jeho zdravotný stav a sobášnosť, momentálna ekonomická situácia a s ňou spojené pracovné príležitosti, vybavenosť obce, podmienky pre bývanie a mnoho ďalších faktorov.

Prirodzený i mechanický pohyb obyvateľstva v obci som vyhodnotil podľa údajov za obdobie 2000 – 2005 v tabuľke 2. Všetky nižšie uvedené štatistické údaje sú vzťahované k dátumom 31. 12. predmetných rokov.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Tabuľka 2

Rok	Živonarodení	Zomrelí	Prir. prírastok
2000	5	5	0
2001	13	5	8
2002	9	5	4
2003	9	9	0
2004	6	4	2

Z uvedeného vyplýva, že vývoj prirodzeného prírastku má rastúcu tendenciu. Počas posledných piatich rokov v troch prípadoch (2001, 2002, 2004) nadobudol kladnú hodnotu (jednalo sa o prirodzený prírastok) a v rokoch 2000 a 2003 nadobudol nulové hodnoty. Uvedená tendencia približne kopíruje celkovú demografickú tendenciu Slovenskej Republiky. Priemerný ročný prirodzený prírastok za roky 2000 – 2004 dosiahol hodnotu 3 obyvateľov.

Rok	Prisťahovaní	Odstťahovaní	Mech. prírastok
2000	2	3	-1
2001	4	6	-2
2002	0	12	-12
2003	6	8	-2
2004	6	6	0

Mechanický prírastok nadobúdala počas posledných piatich rokov v obci Ovčie záporné alebo nulové hodnoty. Štyrikrát bol záporný (minimum -12 obyvateľov v roku 2002) a len raz bol vyrovnaný (v roku 2004). Pravidelný pomerne vysoký odliv obyvateľstva svedčí o malej atraktivnosti sídla z hľadiska bývania. Priemerný ročný mechanický prírastok za sledované obdobie bol -3 obyvateľia.

Celkový pohyb obyvateľstva

Tabuľka 4

Rok	Prir. prírastok	Mech. prírastok	Celk. prírastok
2000	0	-1	-1
2001	8	-2	6
2002	4	-12	-8
2003	0	-2	-2
2004	2	0	2

Na základe údajov z tabuľky 4 možno vyvodiť záver, že demografický vývoj obce Ovčie bol v priebehu posledných piatich rokov nevyrovnaný, nakoľko v rokoch 2001 a 2004 nadobudol celkový prírastok kladné hodnoty a v rokoch 2000, 2002 a 2003 dosiahol záporné hodnoty. Priemerný ročný celkový prírastok obce Ovčie za obdobie rokov 2001 – 2004 dosahuje z hľadiska rozvoja obce relatívne negatívnu hodnotu -1 obyvateľa.

Ak by hodnota celkového prírastku bola v nasledujúcich rokoch rovnaká ako hodnota priemerného prírastku obyvateľstva, v roku 2006 by mala obec Ovčie 674 obyvateľov, v roku 2010 by mala 670 obyvateľov, v roku 2015 by mala 665 obyvateľov a v roku 2020 by mala obec 660 obyvateľov.

4.1.3 Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

31.12.2004 žilo v obci Ovčie 676 obyvateľov.

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 žilo v roku 2001 v Ovčom 671 obyvateľov, z toho 337 žien (50,2 %). V predproduktívnom veku (0-14 rokov) bolo 155 obyvateľov – 23,1 % (78 žien – 50,3 %), v produktívnom veku (15-54 rokov ženy a 15-59 rokov muži) bolo 399 obyvateľov – 59,5 % (185 žien – 46,4 %) a v poproduktívnom veku (nad hranicou produktívneho veku) bolo 117 obyvateľov – 17,4 % (74 žien – 63,2 %). Podrobnejšiu vekovú štruktúru prezentuje veková pyramída (graf 2) zostrojená podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001.

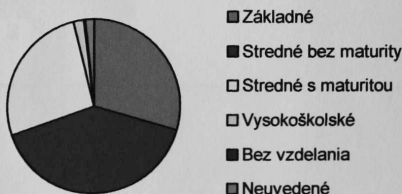
Z progresivity grafu 2 možno usúdiť, že demografický vývoj obce Ovčie je priaznivý, čo pri predpokladanom udržaní súčasného trendu bude mať v budúcnosti za následok rast počtu obyvateľov v obci.

4.1.4 Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a vzdelania

V roku 2001 sa prihlásilo 666 obyvateľov obce Ovčie (99,6 %) k slovenskej národnosti, a po 1 obyvateľovi sa prihlásilo k českej a k ukrajinskej národnosti (0,1 %). 3 obyvätelia národnosť neuviedli (0,3 %).

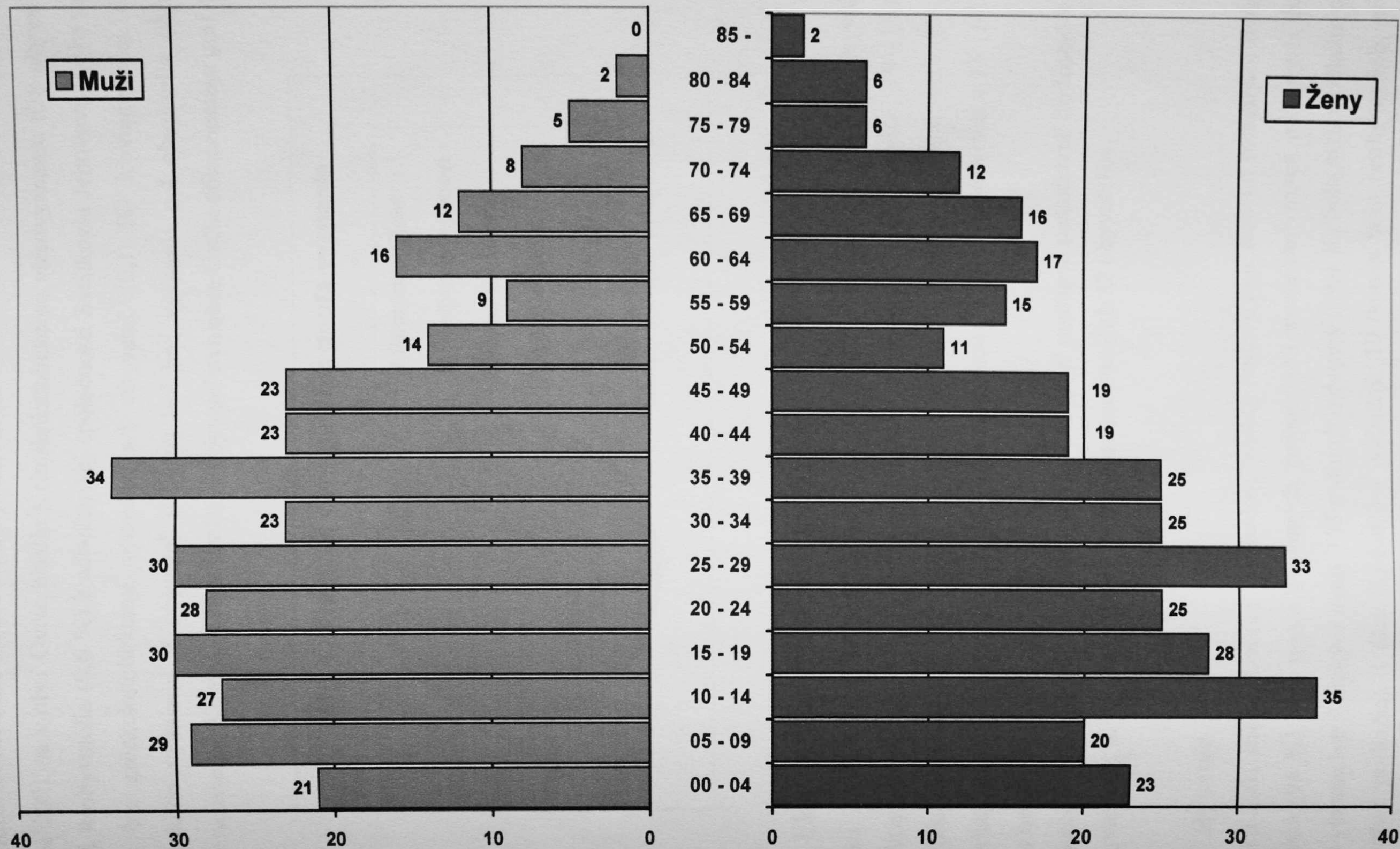
V roku 2001 žilo na území obce 510 obyvateľov starších ako 16 rokov. Z nich 150 (29,4 %) uvádza najvyšší stupeň dosiahnutého vzdelania základné, 206 obyvateľov (40,4 %) stredné bez maturity, 134 obyvateľov (26,3 %) stredné s maturitou a 10 obyvätelia (0,2 %) uvádzajú ukončené vysokoškolské vzdelanie. 1 obyvateľ (0,2 %) je bez vzdelania a 9 obyvateľov (1,8 %) dosiahnutý stupeň vzdelania neuviedlo. Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania v roku 2001 je znázornená v grafe 3.

Graf 3. Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania

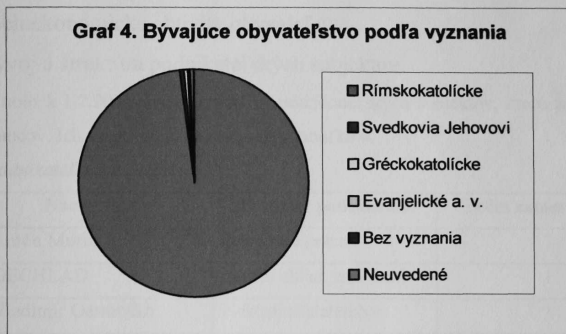
Graf 2

Veková pyramída obce k 31.12.2001

4.1.5 Konfesionálna štruktúra obyvateľstva

V roku 2001 sa v obci Ovčie hlásilo k rímskokatolíckemu vierovyznaniu 658 obyvateľov (98,1 %), 4 obyvatelia (0,6 %) k náboženskej spoločnosti Svedkovia Jehovovi, 3 obyvatelia (0,4 %) ku gréckokatolíckemu vyznaniu a 1 obyvateľ (0,1 %) k evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania. 1 obyvateľ (0,1 %) bol bez vyznania a 4 obyvatelia (0,6 %) vyznanie neuviedli. Konfesionálnu štruktúru obyvateľstva obce Ovčie dokumentuje graf 4.

4.1.6 Ekonomická štruktúra obyvateľstva

V roku 2001 bolo v obci 315 ekonomicky aktívnych obyvateľov (78,9 % obyvateľov v produktívnom veku). 67 (21,3 %) z nich bolo zamestnaných v priemysle, 49 (15,6 %) v poľnohospodárstve, 29 (9,2 %) v stavebníctve, 28 (8,9 %) v doprave a 24 (7,6 %) v obchodnej sfére. Ostatní (71 – 22,5 %) boli zamestnaní v iných odvetviach a 71 (14,9 %) odvetvie neuviedli.

V rokoch 2002 až 2004 dosahovala nezamestnanosť postupne nasledovné hodnoty: 44, 46 a 52 obyvateľov. K 1.8.2005 bolo v Ovčom nezamestnaných 32 obyvateľov.

4.2 Bývanie

V roku 2001 stálo v Ovčom 166 budov. Všetky budovy boli zároveň rodinnými domami. 156 z nich (94 %) bolo trvale obývaných, pričom 153 trvale obývaných rodinných domov bolo vo vlastníctve fyzických osôb. 155 rodinných domov (99,4 %) bolo nízkopodlažných (1-2 nadzemné podlažia), 1 (0,6 %) bol 3-4 podlažný. 10 domov bolo neobývaných, pričom

žiaden z nich nebol určený na rekreáciu. Priemerný vek domu v Ovčom bol 33 rokov. 135 trvalo obývaných rodinných domov (86 %) bolo postavených z tehál, resp z kameňa, 15 (9,5 %) bolo postavených z nepálených tehál a v 7 prípadoch (4,5 %) majiteľ stavebný materiál neuviedol. 66 (42 %) domov bolo 5 a viacizbových, 46 (29,3 %) bolo štvorizbových, 33 (21 %) bolo trojizbových, 9 domov (5,7 %) bolo dvojizbových, a 3 domy (1,9 %) boli jednoizbové.

4.3 Socioekonomické aktivity obyvateľstva

4.3.1 Vývoj a štruktúra podnikateľských subjektov

V obci bolo k 1.7.2005 evidovaných 14 podnikateľských subjektov, ktoré zamestnávali 55 zamestnancov. Ich štruktúra je znázornená v tabuľke 4.

Štruktúra podnikateľských subjektov

Tabuľka 4

P.č.	Názov firmy	Predmet podnikania	Počet zamestnancov
1.	Anton Murín	zváračské práce	1
2.	GECHLAD	oprava chlad. zariadení	1
3.	Vladimír Germuška	elektroinštalatérsvo	1
4.	Milan Ondria	oprava vozidiel	1
5.	ŠIBER	doprava	19
6.	František Čarný	doprava	11
7.	Ján Farkaš	doprava	10
8.	Miroslav Jenča	doprava	5
9.	Miroslav Kollár	doprava	1
10.	Ján Iskra	doprava	1
11.	Terézia Ondriová	vedenie účtovníctva	1
12.	Mária Kráľová	pohostinstvo	1
13.	Marta Bednáriková	obchod	1
14.	Emília Humeňanská	obchod	1

4.3.2 Priemysel

Priemyselné odvetvia sú na území obce zastúpené živnostníkmi Antonom Murínom, ktorého predmetom činnosti sú zváračské práce, Vladimirom Germuškom, ktorý podniká v oblasti elektroinštalatérsva a firmou GECHLAD Miroslava Galku, ktorá prevádza opravu

a údržbu chladiacich zariadení. Všetky vyššie uvedené podnikateľské subjekty zamestnávajú po 1 zamestnancovi.

4.3.3 Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Na území obce k 1.7.2005 pôsobil poľnohospodársky subjekt PD Široké, ktorý k 1.9.2005 zamestnával 130 zamestnancov, z toho 10 v prevádzke Ovčie.

4.3.4 Administratíva a štátna správa

V administratíve a štátnej správe je na území obce v 3 inštitúciách zamestnaných 45 obyvateľov. Po 3 zamestnancov zamestnáva obecný úrad, miestna základná škola na úrovni 1. stupňa a materská škola. Obec zamestnáva taktiež 2 opatrovatelky a koordinátora aktívnej činnosti.

4.3.5 Služby

Služby boli k 1.7.2005 na území obce zastúpené 4 prevádzkami: predajňa PD Široké, pohostinstvo Márie Kráľovej a obchody Marty Bednárikovej a Emílie Humeňanskej zamestnávali po 1 zamestnancovi. V oblasti vedenia účtovníctva pôsobila v obci Terézia Ondriová.

4.3.6 Doprava a spoje

V doprave sa na území Ovčieho k 1.7.2005 prezentovali nasledovní podnikatelia: firma ŠIBER Štefana Šimčíka zamestnávala 19 zamestnancov, František Čarný 11 zamestnancov, Ján Farkaš 10 zamestnancov, Ján Jenča 5 zamestnancov a Miroslav Kollár a Ján Iskra po 1 zamestnancovi. Vyššie uvedené podnikateľské subjekty spolu zamestnávali 47 zamestnancov, čím sa odvetvie zaradilo na prvé miesto v obci v poskytovaní pracovných príležitostí.

4.3.7 Ostatné socioekonomické aktivity

V obci je zamestnaný hrobár. V obci k 1.9.2005 pôsobilo 10 aktívnych pracovníkov.

4.4 Infraštruktúra

4.4.1 Cestná sieť

Celková dĺžka cestnej siete v katastri obci je 6 080 m. V intraviláne je 1 200 m štátnej cesty a 2380 m miestnych komunikácií. V extraviláne je 2 500 m štátnej cesty.

4.4.2 Energetická sieť

4.4.2.1 Elektrická energia

Elektrická sekundárna NN sieť je v obci riešená ako vzdušná. Je napojená z VN vedenej do dvoch trafostaníc, ktoré sú v obci umiestnené pri obecnom úradea pri areáli PD. Všetky trafostanice sú stožiarové.

V obci je 57 lúčp verejného osvetlenia, ktoré sú riadené dvoma regulátormi. Osvetlenie je v prevádzke v noci v čase do 24⁰⁰ a od 3³⁰.

4.4.2.2 Plyn

V obci je vybudovaný plynový rozvod v celkovej dĺžke 3088 m. Na tento rozvod je napojených 162 domácností.

4.4.3 Vodovodná sieť

Obec má vybudovaný verejný vodovod v správe obce od roku 1964. Na vodovod sú pripojené všetky domácnosti.

4.4.4 Kanalizačná sieť a vývoz odpadu

V obci v roku 2005 prebiehala výstavba kanalizačnej siete, ktorej uvažovaná dĺžka bola 5000 m. Uvažovalo sa s pripojením všetkých domácností. ČOV bude vybudovaná v južnej časti katastra.

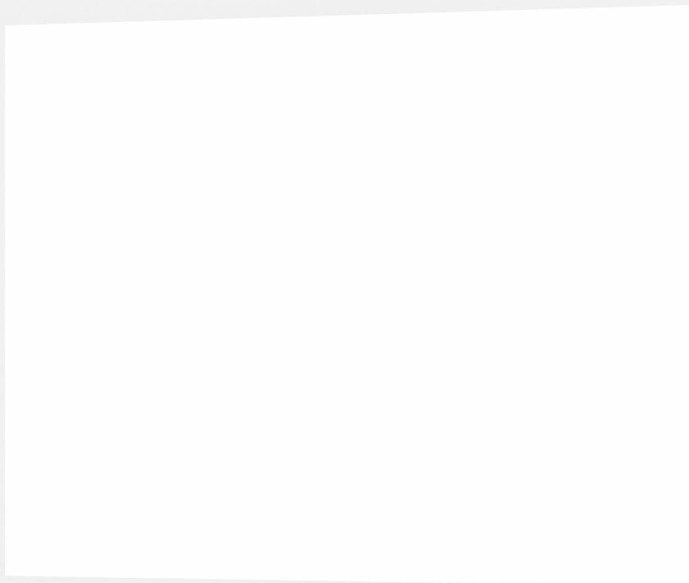
Vývoz separovaného odpadu vykonáva súkromná firma ENZO VERONIKA s.r. o. Dežerice. Realizuje sa v komoditách: papier, plasty, železo, elektronický odpad a nebezpečný odpad. Vývoz komunálneho odpadu realizuje firma Prevádzkareň Šindliar.

4.4.5 Telekomunikačná a informačná sieť

Telekomunikačná sieť je vzdušná a káblová. Obec je napojená na digitálnu telefónnu ústredňu. Celkový počet telefónnych prípojok je 115.

V obci je 1 verejný telefónny aparát, ktorý je umiestnený pri budove obecného úradu.

V obci je 5 internetových prípojek.

5 STRATEGICKÁ VÍZIA

5.1 Zachovanie kultúrno-historického dedičstva

Rímskokatolícky kostol svätej Barbory bol dokončený v roku 1991. V súčasnosti budova kostola nepotrebuje žiadnu výraznú úpravu.

Opatrenia:

- vybudovanie oplotenia okolo areálu kostola a cintorína
- vybudovanie prístupovej cesty ku kostolu a cintorínu
- odvodnenie areálu kostola a cintorína
- vybudovanie sociálnych zariadení v areáli cintorína
- ochrana a obnova pamiatkového fondu
- podpora živej kultúry - folklór, ľudové remeslá, ochotnícke divadlo, literatúra, výtvarné umenie a iná kultúrno-záujmová činnosť
- podpora agroturistiky v oblasti kultúry

Prínosy:

- udržanie a rozvoj tradícií – folklór, ľudová tvorivosť a iné
- zvýšenie úrovne poznania a budovania vzťahu k svojej obci
- zlepšenie kvality života obyvateľstva, rozvoj kultúry v obci
- zvýšenie informovanosti obyvateľov o kultúrnych podujatiach
- systematická propagácia pozitívneho imidžu obce

5.2 Výstavba

Strategické ciele:

Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou štruktúrou výroby a rekreácie. Vzniká atraktívne prostredie pre uplatnenie zaujímavých architektonických riešení nového typu vidieckeho bývania, ktoré kladie väčšie nároky na kvalitu bývania, kde hospodárske využívanie pozemku ustupuje do pozadia. Hlavný dôraz by mal byť kladený na zaujímavé architektonické riešenie a celkový prínos novej výstavby pre nový charakter obce s turisticko-rekreačným zameraním.

Informatívne vymedzenie etapizácie výstavby

Prvá etapa výstavby:

- doplnenie vnútornej štruktúry urbanizácie obce
- rozšírenie intravilánu
- vybudovanie nového polyfunkčného obytného polygónu v lokalite „Nad záhradami“
- vybudovanie nového polyfunkčného obytného polygónu v lokalite „Mostky“
- vybudovanie nového polyfunkčného obytného polygónu v lokalite „Pod Hôrkou“
- vybudovanie infraštruktúry k novonavrhovaným stavbám a k novovybudovanému obytnému polygónu

Funkčné usporiadanie územia:

- Územie obce rozvíjať v návaznosti na existujúcu funkčnú štruktúru a komunikačnú sieť.
- Rozvoj obce usmerniť predovšetkým na súčasne zastavané územia.
- Pri novej výstavbe sa prednostne zamerať na rekonštrukciu, resp. prestavbu existujúceho stavebného fondu a zastavanie voľných prelúk.
- Zintenzívniť využitie územia areálu na menšiu podnikateľskú činnosť.

Výstavbu RD realizovať v súlade so všeobecnými technickými podmienkami vyplývajúcimi s platnej legislatívy.

Mestá a obce v zmysle **zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 453/2001 Z. z.** o obecnom zriadení, môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, alebo zriadením, resp. založením právnickej osoby. Predmetom činnosti združenia obcí, ako právnickej osoby, môže byť okrem iného aj miestny cestovný ruch, pričom svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku.

Zákon č. 453/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a menia a dopĺňajú sa niektoré zákony v tretej časti - Spolupráca obcí v § 20a až § 20f, ktorá rieši formy a zásady

spolupráce obcí za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti na základe zmluvy o zriadení združenia.

Podľa § 4 **Zákona č. 302/2001 Z. z.** o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajochoch) samosprávny kraj pri výkone samosprávy sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Pritom najmä (na úseku regionálneho rozvoja):

- a) zabezpečuje tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja,
- b) vykonáva plánovacie činnosti týkajúce sa územia samosprávneho kraja,
- c) účelne využíva miestne ľudské, prírodné a iné zdroje,
- d) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja,
- e) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie a iné právnické osoby podľa osobitných predpisov,
- f) spolupracuje s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí,
- g) podieľa sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja,
- h) rozvíja spoluprácu s územnými celkami a s orgánmi iných štátov,
- i) vykonáva ďalšie pôsobnosti ustanovené osobitnými zákonmi.

Podľa § 5 **zákona č. 302/2001 Z. z.** o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajochoch) samosprávny kraj môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie.

Na základe § 16 **zákona č. 503/2001 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja samosprávny kraj na všeobecný rozvoj svojho územia a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy najmä:

vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, prípadne jeho častí, podieľa sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,

vypracúva regionálny operačný program v spolupráci s ďalšími samosprávnymi krajinami, vytvárajúcimi štatistickú územnú jednotku na úrovni druhého stupňa, podieľa sa na jeho uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,

spolupracuje s ministerstvom a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na príprave národného plánu, na príprave sektorových operačných programov, spolupracuje s príslušným ústredným orgánom štátnej správy a s ostatnými sociálno - ekonomickými partnermi, podieľa sa na pravidelnom vyhodnocovaní ich plnenia, zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj na území samosprávneho kraja, obstaráva a schvaľuje jednotlivé rozvojové projekty regionálneho charakteru, podieľa sa na ich uskutočňovaní a vyhodnocuje ich plnenie, vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť, vypracúva, schvaľuje a vyhodnocuje plnenie jednotlivých programov medzinárodnej spolupráce na regionálnej úrovni a podieľa sa na ich uskutočňovaní, pravidelne monitoruje a hodnotí rozvoj územia samosprávneho kraja a pravidelne vypracúva správy o hospodárskom rozvoji a sociálnom rozvoji samosprávneho kraja, zabezpečuje prostriedky v rozsahu svojej pôsobnosti na odstraňovanie nežiadúcich rozdielov na území samosprávneho kraja, zabezpečuje vzájomnú spoluprácu s ďalšími samosprávnymi krajinami a rozvoj spolupráce s územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie pri výkone samosprávy, môže zriaďovať právnické osoby na podporu regionálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, najmä agentúry pre regionálny rozvoj, vedie evidenciu programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obcí, plní ďalšie úlohy ustanovené osobitnými zákonmi.

V nadväznosti na vyššie citované zákony a ich ustanovenia Prešovský samosprávny kraj v roku 2002 vypracoval **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja**. Na jeho vypracovaní sa podieľali pracovníci oddelenia regionálneho rozvoja KSK, ktorí svoje návrhy modifikovali a upravili do konečnej verzie po konzultáciách s odbornou verejnosťou, zastúpenou predstaviteľmi regionálnych rozvojových agentúr, BIC a RPIC, SOPK, Živnostenskej komory a reprezentantov tretieho sektora.

Výsledkom dokumentu je materiál, ktorý poskytuje rámec rozvojovým aktivitám v Prešovskom kraji v nasledujúcom období.

5.3 Podpora a rozvoj podnikania

Strategické ciele:

Vytvorenie pozitívneho podnikateľského prostredia zosúladeného s prirodzenými danosťami a možnosťami obce a vývojovými trendmi. Znamená to zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom ekonomického rozvoja v oblasti služieb, cestovného ruchu, vybudovania športového areálu, v poľnohospodárstve, agroturistike a priemysle. Dobudovanie technickej infraštruktúry a rozvoj ľudských zdrojov.

V areáli bývalého PD vytvorenie priemyselno-poľnohospodárskej zóny.

Priemyselno-poľnohospodársku zónu vybudovať v nasledovných fázach:

- vysporiadanie vlastníckych vzťahov s majiteľmi pozemkov
- komplexná rekonštrukcia budov v zóne
- komplexná rekonštrukcia infraštruktúry v zóne a dobudovanie neexistujúcich zložiek

5.3.1 Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality podnikateľských subjektov v oblasti výroby

Opatrenia:

- intenzívne využívanie podporných programov pre malé a stredné podnikanie
- podpora a zvyšovanie úrovne podnikov v okolí

Predpokladané prínosy:

- príchod zahraničných investícií k zvýšeniu efektivity a kvality výstupov
- podnikov,
- rozvoj efektívnejšieho systému podpory začínajúcim podnikateľom

5.3.2 Posilňovanie sociálneho kapitálu

Opatrenia:

- podpora sociálnych infraštruktúr smerujúcich k zvyšovaniu kvality života
- podpora využitia miestneho potenciálu na sociálno-ekonomický rozvoj (cestovný ruch, kultúra, prírodné zdroje a rozvoj MSP)

Predpokladané prínosy:

- spôsobilosť obce úspešne implementovať programy rozvoja
- možnosti využívania finančných prostriedkov z EÚ
- konkurencieschopnosť pri využívaní miestneho potenciálu

5.4 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj

Strategické ciele:

Dosiahnutie konkurencieschopnosti.

Skvalitnenie životných podmienok obyvateľov s dôrazom na vytváranie zdravého životného prostredia. Zapojenie poľovníckeho združenia do projektov EÚ – ochrana lesa a pôdneho fondu, organizovanie poľovačiek a zapojenie sa do procesu zatraktívnenia obce. Oživiť poľnohospodárstvo a vytvoriť nové možnosti aj pre spracovateľský priemysel.

Podpora a rozvoj Lesného spoločenstva v obci.

5.4.1 Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF

Opatrenia:

- zabezpečenie preverenia bonity pôdy z hľadiska výrobnéj konkurencieschopnosti
- vysporiadanie vlastníckych vzťahov s pôdou
- zabezpečenie racionálneho PPF
- návrh na racionálnu dotačnú politiku

Predpokladané prínosy:

- racionálne využitie pôdy
- odstránenie neefektívneho PPF
- odbúranie neefektívnej poľnohospodárskej výroby

5.4.2 Podpora dynamického rozvoja prvovýroby

Opatrenia:

- podpora modernizácie a technologickej inovácie prvovýroby
- podpora zavedenia medzinárodných noriem kvality (ISO 9001 – normy EÚ)
- podpora vzdelávania pracovníkov v poľnohospodárskom sektore

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie produktivity práce a kvality potravín
- dosiahnutie konkurencie schopnosti s EÚ a výrobné intenzity
- znižovanie výrobných nákladov

5.4.3 Ochrana PPF

Opatrenia:

- zvyšovanie ochrany PPF pred povodňami a záplavami
- znižovanie znečistenia pôdy a vody z poľnohospodárskej výroby
- znižovanie pôdnej erózie

Predpokladané prínosy:

- stabilizácia hospodárenia na pôde
- zvýšenie ochrany majetku
- zabezpečenie ekologickej čistoty a kvality životného prostredia

5.4.4 Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore

Opatrenia:

- zvyšovanie vedomia vidieckeho obyvateľstva na využívanie jestvujúcich stavieb, budov na vidieku
- zabezpečenie marketingu, propagácia vidieka – vidieckeho turizmu a agroturizmu
- zabezpečenie dotačnej politiky štátu na budovanie agroturistických zariadení

Predpokladané prínosy:

- efektívne využívanie vidieckej krajiny pre domácich a zahraničných hostí
- zvyšovanie príjmov obyvateľov
- stabilizácia osídlenia vidieka

5.4.5 Budovanie systému verejnoprávnych partnerstiev v oblasti agroturistiky na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia:

- vytvorenie inštitucionálneho rámca pre vzájomnú kooperáciu všetkých relevantných partnerov v oblasti regionálneho rozvoja /štátna správa, samospráva, okolité obce, tretí sektor, podnikateľská sféra a profesijné združenia/

Predpokladané prínosy:

- rozvinutá a účinná cezhraničná spolupráca, realizácia systému partnerských obcí, v zahraničí, úspešné získavanie finančných prostriedkov v oblasti regionálneho rozvoja

5.4.6 Podpora rozvoja poľovníckej turistiky ako súčasť rozvoja vidieka

Opatrenia:

- využívať granty pre rozvoj poľovníckeho združenia
- vybudovanie obory, zazverovanie, ochrana lesného fondu, spolupráca v CR
- vytvorenie informačnej siete, propagačného materiálu pre domácich a zahraničných hostí
- poskytovanie možnosti poľovačky v poľovnom revíre
- nárast turistickej, poľovníckej verejnosti v obci
- možnosti prílevu finančných prostriedkov do obce (ubytovanie, stravovanie, ostatné doplnkové služby)

5.5.7 Stabilizácia a zlepšenie obhospodarovania poľovných revírov

Opatrenia:

- intenzívna starostlivosť o zdravotný stav zveriny v poľovnom revíri
- dodržiavanie ročného povoleného odstrelu poľovnej zveriny
- pravidelné zabezpečovanie objemových a jadrových krmív na zimnú sezónu pre zverinu v poľovnom revíri

Predpokladané prínosy:

- poľovný revír bude vyhľadávaný domácimi i zahraničnými poľovníkmi pre kvalitu poľovnej zveriny v poľovných revíroch v katastri obce

5.5 Vzdelávanie a školstvo

V obci sa nachádza školský areál, v ktorom sa nachádzajú základná škola na úrovni 1. stupňa, stará budova základnej školy a materská škola. Budova školy bola slávnostne uvedená do prevádzky 2.5.2002. V súčasnosti nie sú potrebné úpravy na budove základnej školy.

Opatrenia:

- rekonštrukcia strechy na budove materskej školy
- rekonštrukcia fasády na budove materskej školy
- rekonštrukcia vnútorných priestorov v budove materskej školy
- zateplenie budovy materskej školy
- výmena okien na budove materskej školy
- výstavba terasy pri budove materskej školy
- vonkajšie terénne úpravy pri budove materskej školy
- doplnenie zariadenia telocvične v budove materskej školy
- rekonštrukcia podlahy na budove materskej školy
- komplexná rekonštrukcia starej budovy základnej školy
- vybudovanie detského ihriska v školskom areáli
- oplotenie školského areálu

Strategické ciele:

Dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ. Cieľavedomé a kontinuálne prepojenie medzi dopytom na trhu práce v danej lokalite

5.5.1 Rozvoj vzdelávania

Opatrenia:

- zapojenie relevantných partnerov do procesu vzdelávania (ÚPSVR, zamestnávateľa)
- podpora rozvoja vzdelávania cez rekvalifikačné kurzy
- dôraz na podporu komunitného rozvoja v obci

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie možnosti na zvyšovanie a rozširovanie kvalifikácie obyvateľov,
- mnohostranné vzdelanie obyvateľov v záujme zvýšenia kvality ich života.

5.5.2 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne

Opatrenia:

- vytváranie možnosti pre intenzifikáciu prípravy detí zo sociálne znevýhodneného prostredia predškolského veku na vstup do školských zariadení
- vytvorenie legislatívnych podmienok pre celodenný pobyt žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v sociálne podnetnom prostredí
- presadenie rešpektu voči zákonom upravujúcim povinnosti rodičov v oblasti vzdelávania detí

Predpokladané prínosy:

- zníženie sociálnej zaťažnosti regiónu
- zníženie podielu nevzdelaných a nekvalifikovaných obyvateľov

5.6 Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Strategické ciele:

Vybudovanie funkčnej sociálnej siete a systém financovania. Príprava ľudských zdrojov v súlade s potrebami regiónu a zlepšenie zdravotného stavu populácie

Sociálnu otázku riešiť po dohode s okolitými obcami, vytvoriť systém pestúnskej starostlivosti o starých a prestarnutých občanov v ich domácom prostredí v obci

5.6.1 Zvýšenie kvality sociálnych služieb

Opatrenia:

- spracovanie štandardov kvality a finančnej náročnosti služieb
- zakúpenie domu, ktorého prestavbou by vznikol domov sociálnych služieb
- vybudovanie domova sociálnych služieb
- pravidelná údržba domu smútku
- v prípade progresívneho demografického vývoja vybudovanie lekárne

Predpokladané prínosy:

- spokojnosť prijímateľov služieb
- zvýšenie životného štandardu a kvality života občanov

5.6.2 Dosiiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie

Opatrenia:

- zlepšiť prístup občana k informáciám o ochrane zdravia

Predpokladané prínosy:

- prostredie podporujúce rozvíjanie zdravého životného štýlu občana

5.7 Kultúra, šport, voľný čas, vonkajšie vzťahy

Strategické ciele:

Udržiavanie a rozvoj kultúrnych akcií v obci pre občanov, ale aj návštevníkov obce.

Cieľom je aj zatriaktívnenie obce, čím by obec pritiahla pozornosť obyvateľov susedných obcí a perspektívne dokázala vytvoriť sezónne pracovné ponuky pri zabezpečení služieb pre návštevníkov.

V obci sa nachádza obecný dom, v ktorom je situovaný kancelária obecného úradu, kultúrny dom, knižnica, a kuchyňa.

Obec a jej okolie môžu osloviť rôzne skupiny návštevníkov. Svojim rozvojom a využitím daností, môžu značne zvýšiť turistický potenciál riešeného územia.

Nasledujúca časť kapitoly je zameraná na zhodnotenie, návrh a doporučenia produktov realizovateľných v riešenom území s využitím v letnom i zimnom období a s celoročným využitím.

Odporúčania, návrhy:

Vzhľad obce je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktorý ovplyvňuje dojem turistu a zanecháva príjemný alebo negatívny zážitok. Upravené záhrady, udržiavané fasády objektov s ich okolím vyvolávajú u turistu, ale aj u bežného návštevníka už pri prvom kontakte s obcou príjemný pocit, ktorý môže mať kladný vplyv na jeho dĺžku pobytu, frekvenciu pobytov v obci či odporúčenia známym. Preto sa odporúča:

- výmena vnútorného zariadenia kuchyne v obecnom dome
- na vybraných miestach v hlavných turistických častiach vytvoriť jednoduché komplexy pre detské hry a aktivity
- majetkové vysporiadanie pozemku futbalového ihriska
- vybudovanie šatne s komplexným vybavením v areáli futbalového ihriska
- vybudovanie infraštruktúry v areáli futbalového ihriska
- vybudovanie prístupovej cesty k areálu futbalového ihriska
- odvodnenie areálu futbalového ihriska
- oploenie areálu futbalového ihriska
- prestavba centra obce
- vybudovanie detského ihriska v školskom areáli
- vybudovanie polyfunkčného ihriska v školskom areáli

- vybudovanie požiarnej zbrojnice
- výmena strojového parku DHZ
- osadenie lavičiek v parku a v celom intraviláne obce
- vybudovanie športových zariadení interiérového typu (posilňovňa,...)
- rekonštrukcia autobusových zástavok

5.8 Rozvoj infraštruktúry

Celkové úlohy bude potrebné orientovať na potreby obce pri zabezpečení výstavby kanalizácie, na skapacitnenie dopravy a odstraňovanie bodových a smerových závad v cestných komunikáciách a rekonštrukciách miestnych komunikácií. Súčasne bude nutné vytvárať podmienky pre rozvoj podnikania v obci, vytvoriť opatrenia na stabilizáciu pracovných miest, pre vytváranie nových pracovných miest a pre celkový rozvoj ľudských zdrojov v obci.

5.8.1 Rozvoj cestnej infraštruktúry

Opatrenia:

- vybudovanie cestných komunikácií v lokalitách Mostky a Nad záhradami
- predĺženie cestnej komunikácie v lokalite Kadlubek
- pomenovanie ulíc
- zabezpečenie adekvátneho technického stavu dopravnej infraštruktúry
- údržba chodníkov
- údržba premostení miestnych vodných tokov
- po vybudovaní kanalizácie renovácia ciest
- zabezpečenie trvalo udržateľnej mobility a zlepšenie životného prostredia v obci
- vybudovanie cestnej komunikácie ku kostolu svätej Anny
- vybudovanie záchytného parkoviska pre nadrozmerné vozidlá

Predpokladané prínosy:

- zníženie nezamestnanosti
- zníženie prepravných časov
- zlepšenie kvality životného prostredia (zníženie množstva exhalátov a plynov v ovzduší, zníženie prašnosti a hluku)

- zníženie miery zdravotných rizík obyvateľov a ich dôsledkov
- mobilita turistov a domácich obyvateľov
- zníženie rizika nehodovosti
- zvýšenie počtu rekreatantov

5.8.2 Rozvoj energetickej infraštruktúry a úspora elektrickej energie a plynu

Opatrenia:

- rekonštrukcia verejného osvetlenia s doplnením šetričov intenzity elektrického osvetlenia resp. so zriadením časových spínačov v nočných hodinách
- rozšírenie elektrickej siete do oblasti novej IBV
- znižovanie spotreby energie a zvyšovanie účinnosti energie
- budovanie nových TS podľa potreby
- znižovanie strát a zvyšovanie spoľahlivosti sietí
- zvýšenie informovanosti a vzdelávania obyvateľov o úsporách energie

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie vybavenosti obce, efektívne využitie investícií pre rozvoj obce
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie a agroturistiku
- posilnenie koncových odberných miest v elektrickej sekundárnej sieti

5.8.3 Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry

Voda je na území katastra obce špecifickým fenoménom. Po veľkej prietrži mračien dochádza k vzniku prívalovej vlny, ktorá zaplavuje poľnohospodársku pôdu a súkromný majetok v lokalite Nad záhradami a v južnej časti katastra.

Stav vodohospodárskej infraštruktúry v obci je uspokojivý.

Opatrenia:

- pravidelné prečisťovanie korýt všetkých vodných tokov v katastri obce
- dobudovanie kanalizačnej siete a ČOV v lokalite Jurkov dol na hranici s katastrom obce Kluknava
- údržba premostení miestnych vodných tokov
- pravidelná údržba vodovodnej siete

- zlepšenie kvality podzemných i povrchových vôd, zníženie potencionálneho ohrozenia vôd

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie podmienok pre ekonomickú stabilizáciu rozvoja obce
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie
- znižovanie znečistenia podzemných a povrchových vôd
- vytvorenie pracovných príležitostí pri budovaní infraštruktúry

5.8.4 Rozvoj telekomunikačnej a informačnej infraštruktúry

Opatrenia:

- rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- zvýšenie ponuky telekomunikačných, hlasových a dátových služieb pre spojenie vnútroštátne i zahraničné
- zavedenie moderných informačných technológií
- transformácia vzdušnej telekomunikačnej siete na podzemnú
- v prípade potreby zvýšenie počtu verejných telefónnych automatov

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie, cestovný ruch a investorov, vyššia účinnosť propagácie a reklamy
- rozvoj obchodovania, vytvorenie nových pracovných príležitostí
- zapojenie podnikateľského, neziskového sektoru a občanov do rozvoja obce
- zlepšenie vybavenosti obce

5.9 Životné prostredie

Strategické ciele:

Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia. Vybudovanie vysokej kvality ŽP, ktorá je prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou rastu kultúry života a ekonomických aktivít obyvateľov

5.9.1 Ochrana a racionálne využívanie vôd

Opatrenia:

- dobudovanie kanalizačnej siete
- zlepšenie kvality povrchových tokov a podzemných vôd
- ochrana a údržba vodných lesných zdrojov, preventívne čistenie vodných tokov a brehových porastov a preventívne čistenie vodnej nádrže
- regulácia vodného toku v intraviláne obce od lokality Kadlubek
- vybudovanie priekopy v lokalite Nad záhradami s následným podzemným prepojením
- vybudovanie priekopy v lokalite Mostky
- úprava okolia verejného prameňa
- analýza vzorky vody z verejného prameňa
- prevencia znečisťovania vývozu odpadkov do voľnej prírody
- zabezpečenie protipovodňovej ochrany územia
- úprava existujúcej a výstavba neekrytej dažďovej kanalizácie, priepustov, vydláždiť a spevniť prírodným kameňom

Predpokladané prínosy:

- zníženie miery zdravotného rizika obyvateľov
- zlepšenie stavu životného prostredia,
- dosiahnutie dobrej kvality povrchových a podzemných vôd
- predchádzanie povodňiam

5.9.2 Minimalizácia vzniku odpadov, ekologické nakladanie s odpadmi

Opatrenia:

- znižovanie produkcie odpadov
- zvýšenie podielu separácie odpadov a zhodnocovania separovaných odpadov
- organizované a ekologické odstraňovanie odpadov
- propagácia metód moderného odpadového hospodárstva
- vybudovanie skládky tuhého komunálneho odpadu

Predpokladané prínosy:

- znižovanie produkcie odpadov
- maximálne zhodnocovanie odpadov
- znižovanie rizík nebezpečných odpadov

5.9.3 Ochrana a racionálne využívanie vôd

Opatrenia:

- zabezpečenie protieróznej ochrany pôd
- prevencia kontaminácie a eliminácia kontaminovaných pôd
- zvyšovanie prirodzenej úrodnosti pôd

Predpokladané prínosy:

- znižovanie rizika pôd eróziou
- predchádzanie kontaminácie
- zvyšovanie úrodnosti pôd

5.9.4 Ochrana ovzdušia

Opatrenia:

- znižovanie objemu znečisťujúcich látok produkovaných do ovzdušia

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie emisnej situácie v ovzduší

5.9.5 Environmentálna osвета, výchova a vzdelávanie

Opatrenia:

- rozšírenie a skvalitnenie environmentálnej výchovy a vzdelávanie v školskom systéme i mimo neho
- podpora osvetu a záujmu širokej verejnosti v problematike ochrany a skvalitňovania životného prostredia
- zjednodušenie prístupu obyvateľov ku komplexným informáciám o stave životného prostredia v obci

Predpokladané prínosy:

- dosiahnutie efektívneho systému environmentálnej výchovy a vzdelávania v školách
- zvýšenie informovanosti obyvateľov a ich zapojenie do ochrany životného prostredia

Záver

V súčasnosti v Slovenskej republike prebieha proces transformácie ekonomiky a spoločnosti a vytvorenie potrebného inštitucionálneho rámca na prevzatie, implementáciu a uplatňovanie pravidiel EÚ. Pre tieto zámery bolo potrebné zmapovať a vytýčiť socio-ekonomické a environmentálne rozvojové ciele a priority obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ovčie vychádza z aktuálneho Národného rozvojového plánu SR a z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.

Tieto plány tvoria základný rámec pre budúce projekty v oblasti znižovania disparít medzi jednotlivými obcami a územnými celkami v rámci EÚ.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je trvalo zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí a presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

Zámerom PSHR je aj pripraviť a definovať podmienky pre vnútorný trvalo udržateľný rozvoj obce a mikroregiónu. PHSR by mal svojou existenciou podporiť zmenu v lokálnom myslení a hodnotových orientáciách občanov žijúcich na území obce.

4 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

4.1 Obyvateľstvo

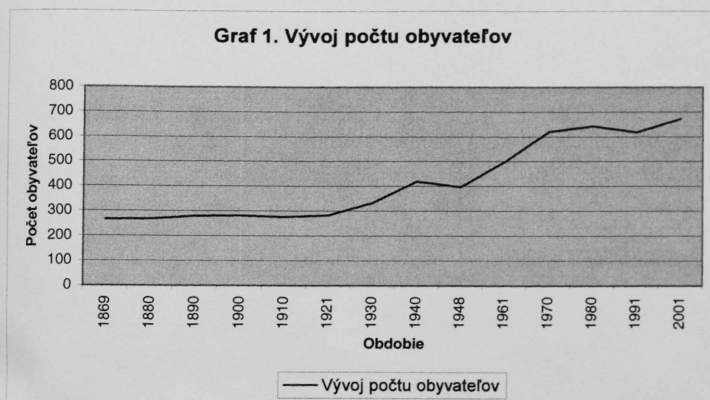
4.1.1 Vývoj počtu obyvateľov

Vývoj počtu obyvateľov dokumentuje tabuľka 1 a graf 1.

Vývoj počtu obyvateľov

Tabuľka 1.

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
1869	265	1940	419
1880	267	1948	396
1890	278	1961	499
1900	281	1970	620
1910	276	1980	643
1921	283	1991	619
1930	333	2001	671

Vývoj počtu obyvateľov bol v histórii ovplyvňovaný predovšetkým meniacimi sa spoločenskými a hospodárskymi pomermi. Pri prvom oficiálnom sčítaní obyvateľstva na skúmanom území v roku 1869 žilo v obci 265 obyvateľov. V nasledujúcich desaťročiach sa počet obyvateľov obce výraznejšie nezmenil. Tento trend trval až do roku 1910, kedy mala obec 276 obyvateľov. Stav obyvateľstva prekvapivo nebol ovplyvnený viacerými faktormi, ktoré sužovali vtedajšiu dobu, ako napríklad vysťahovalectvo za prácou, epidémie, vysoká úmrtnosť a iné. Ani Prvá svetová vojna výrazne nepoznomenala stav obyvateľstva v obci, čoho dôkazom je rast počtu obyvateľov aj vo vojnovom období, keď v roku 1921 počet obyvateľov dosiahol 283. V roku 1930 počet obyvateľov vzrástol na 333. Do roku 1948 sa počet obyvateľstva i napriek Druhej svetovej vojne opäť zvýšil (396). V ďalších desaťročiach